

DÉLVIDÉK

(BÁCSKAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal: —
Szabadka, IV. Kákései-u. 20.
Telefonszám 300.

Felolvasó szerkesztő: **KÖNYA LAJOS**
Szerkesztő: **BERKES MÁRK**

— Megjelenik mindennap délután. —
Előfizetési díjak: egész évre 72 K,
félévre 36 K, negyedévre 18 K.

A német sajtó a békétárgyalásokról.

Berlin, ápr. 28. A Tägliche Rundschau egy cikkében ama reményének ad kifejezést, — hogy sikerülni fog a békét megkötöni, ha az antant komoly tárgyalásokba bocsátkozik Németországgal.

A Berliner Morgenpost szerint az antant jegyzékének tartalma ugyan örvendetes, de még mindig nem bizonyos, vajjon az egyenlőség alispján fognak-e a németekkel tárgyalni, vagy sem.

A Berliner Volksblatt szerint a jegyzék hangja ugyan kicsit büszke, de nem a hang, hanem a tartalom a fontos.

A Berliner Börsenkurir ama reményének ad kifejezést, — hogy az antant tényleg tárgyalni akar a németekkel — nem pedig csak aláírni a delegátusokkal a békeszerződést. A szövetségesek a német megbízottak teljes meghatalmazását — remélhetőleg nemcsak dekoratív célból kívánják, hanem a megbízás gyakorlati alkalmazását sem fogják megakadályozni.

Berlin, április 28. A temesvári délszláv sajtóiroda jelenti: A Vossische Zeitung foglalkozik a szövetségeseknek a német kormányhoz intézett legutóbbi jegyzékével és azt írja, hogy ebből kiderül, miszerint a szövetségeseknek nincsen szándékukban, hogy a békét kényszerítsék Németországra. A lap szerint a jegyzéket Clémenceau mint a szövetségesek haditanácsának elnöke állította össze.

A békekonferencia szemrehányása Romániának.

Páris, ápr. 28. Az utóbbi napokban a dobudzsai román határokról volt szó. A nehézségek nagyok. Romániának szemére vetik, hogy a háboru alatt nem védte eléggé ezeket a vidékeket.

A flumei viszonyok.

— A „római karácsony“ megünneplése. —

Flume, ápr. 28. Az olasz sovinszták, mióta kétségesse vált a flumei kérdésnek az olaszok javára való elintézése, új kokárdákat kezdenek viselni, olyanokat — melyeket még nem láttak Flumében, ezzel a felírással: „Ó, halott Itália!“

Április 21-én ünnepezték Flumében az ugynevezett „római karácsonyt“ Rómának Krisztus előtti 753. évben történt alapítása emlékére. — Így gondolják elintézni Flume bekebelezését, hogy folyton hangsúlyozzák Flume olasz jellegét; és hogy ez az utcákon is kitűnjék, óriási falragaszokat raktak ki s zászlókkal földszintették a várost.

A franciák a békéért.

Páris, ápr. 28. A Jugoszláv sajtóiroda jelenti: A négyes bizottság legutóbbi ülésén Clemenceau kijelentette, hogy Franciaországnak legfőbb törekvése, hogy mielőbb tartós békéhez jusson: Kérést intézett a szövetséges államok összes delegátusaihoz, hogy az összes kérdésekben tanúsítsanak minél nagyobb engedékenységet, mert csak így módon lesz lehetséges az összes igényeket kielégíteni. Hangsúlyozta az egyetértés szükségességét. Kijelentette, hogy éppen olyan egyetértést kell tanúsítani a békétárgyalások alkalmával, mint amilyen egyértelműen jártak el a háboruban. Az egész emberiség ma Párisra tekint. Be kell bizonyítani, hogy a tanácskozások befejezése után új korszaka kezdődik az emberiségnek.

Az antánt hajlandó élelmezni Oroszországot.

— A négyes-bizottság — a humanizmus álláspontján. —

A Figaro április 16-iki száma megírja, hogy Nansen, a hírneves sarkkutató levelet intézett az antánt hatalmak kormányaihoz, melyben felhívja figyelmüket Oroszország súlyos élelmezési helyzetére és arra kéri őket, szervezzenek bizottságot élelmiszerekkel és orvosságokkal lássa el, természetesen készpénzfizetés ellenében. Az antánt nevében Clemenceau, Orlando, Lloyd Georg és Wilson együttesen aláírt levélben válaszoltak Nansennek.

Oroszország szenvedései, — írják — mindenki részvétét felkeltik. Azon népek kormányai, amelyeket mi képviselünk, boldogok lesznek, ha minden politikai, katonai, vagy pénzügyi előny nélkül közreműködhetnek bármily olyan feladat keresztvételében, amely Oroszország ezen helyzetének javítását célozza. Ugy tetszik nekünk, hogy az a bizottság, amelyet Ön javaslatba hoz, meg fogja találni a politikai eszközöket Ön szem előtt tartott és nem lehet sem összeállításában, nem működésben más célja, mint az a humanitárius feladat, hogy emberi életeket megmentsen.

Ezután foglalkozik a levél az élelmiszerek elosztásának kérdésével, különösen a tekintetben, hogy az emberi és ne politikai szempontok alapján történjék.

Görög-szerb tanácskozások.

Páris, ápr. 28. A görög delegátusok tegnap délután megjelentek a szerb delegátusok házában, ahol hosszabb ideig együtt tárgyaltak.

A román trónörökös Erdélyben.

Károly román trónörökös a napokban beutazta a románok által megszállott Erdély nagyobb városait. Gyulafehérváron a románok által kinevezett polgármester üdvözlő beszédében utalt arra, hogy 1599-ben Mihály vajda ott proklamálta először az összes oláhok unióját. Balázsfalván tünepi Tedeum volt a trónörökös tiszteletére, — aki Szebenben és Brassón át utazott vissza Bukarestbe.

Németország képviselői a békekonferencián.

Berlin, ápr. 28. A temesvári délszláv sajtóiroda jelenti, A német külügyminiszter e hó 24-én a következő táviratot intézte a Spaaba összegyűlt német fegyverszüneti bizottságnak:

Kérem közöljék az ottani francia megbízottakkal a következőket azzal, hogy ezt a szövetséges hatalmaknak továbbítsa:

— A francia miniszterelnök és hadügyminiszter a szövetséges hatalmak megbízásából a német kormányt az az ajánlatot tette, hogy a békekonferenciára ugyanolyan teljes meghatalmazásu megbízottakat küldjön, mint a szövetséges hatalmak. — Ennélfogva a német minisztertanács legutóbbi ülésén a következő személyiségeket bízta meg teljes fölhatalmazással Németországnak a békekonferencián való képviselőletével:

Gróf Brockdorf-Rantzau külügyminisztert, Gibbert postaminisztert, Leimert, a porosz országgyűlés elnökét, dr. Karl tanárt és dr. Sieksugot.

A német kormány hajlandó ezeket a személyeket Versaillesba küldeni, ha biztosítékot kap, hogy ottartózkodásuk ideje alatt teljes mozgási szabadságuk lesz és a német kormányval való érintkezés céljából a távirát és telefont használhatják.

A köztisztasági vállalatok munkásainak fizetésrendezése.

(Saját tud.)

— apr. 29

A szabadkai köztisztasági vállalatok, illetőleg vállalat munkásai és a munkaadók között létrejött megállapodás szerint a vállalat munkásainak kezdő fizetése 350 korona, amely havi 1000 koronáig emelkedhet. A fizetés mellett a munkás a munkaadó részéről ingyen lakást élvez teljes berendezéssel, a takaréktüzhely, illetőleg az ezt helyettesítő kályha kivételével amelyet maga a munkás tartozik beszerezni. A lakás tisztántartása és jókarban tartása a munkás kötelessége.

Amennyiben a munkások jövővelükkel és szorgalmukkal részlegesen a munkaadó minden munkadíj felszámítása nélkül 200 négyzetláb földet bocsájt a munkások használatára, hogy abban a földben konyhaveteményeket termelhesse a saját használatukra, azzal a feltétellel, hogy a földet földön gondozzák.

Továbbá a munkások baleset vagy betegség esetén fel vannak mentve a járulékok fizetésétől. A járulékot a munkaadó fizeti.

Ami a munkások munkabeosztását illeti, két csoportra vannak beosztva. Az első csoport a kocsisok teendőjét végzi, a másik a kiegészítő munkások csoportja. A munkások élén egy munkafelügyelő áll. A felügyelő kötelessége a telep rendjére felügyelni, a szerelvényeket rendben tartani, takarmányról gondoskodni. Egyébként teljhatalommal rendelkezik a munkások felett.

A munkabeosztást illetőleg, vasár és ünnepnapokon az inspekciós rendszer az irányadó. A napos munkás a telepről el nem távozhat szolgálati ideje alatt. Ha netán mégis eltávozna és ezt előzetes bejelentés cselekszi meg 20—50, sőt 100 korona pénzbüntetéssel lesz sújtva.

Ha a munkás engedetlen, részeges, vagy a rosszindulatból a telep békés rendjét veszélyezteti, el lesz bocsájtva, rögtön vagy legjobban 15 nap alatt.

Amennyiben közegészségi ügyben vennék igénybe a vállalatok a teljesített szolgálatért külön díj jár.

Ami a munkásokra bízott szerelvények és eszközököt illeti, a munkások kötelezve vannak arra, hogy azoknak jókarbantartására ügyeljenek. Gondatlanságból vagy rosszkiszárból okozott károkért felelősséggel és kártérítéssel tartoznak.

— **Megkezdődött a cukorkiosztás.** A város részére kiutalt 4 vagon cukrot ma osztották ki a kereskedőknek. A holnapi naptól kezdve tehát a közönség is megkapja a cukrot. A cukrot a leszállított fejadag arányában, a februári szelvényre adják ki. Azok, akik a februári szelvényre már megkapják a cukrot, ebből a cukorból nem részesülnek. A cukor kilonkénti ára 6 koronában lett megállapítva.

Most meg a másik Löwy!

— Hogyan akar könnyen negyedmilliót keresni? —

(Saját tudósításunk.)

— április 29

Csak a napokban irtuk meg a Bauer és Löwy bórnyakkereskedő cég hatalmas, félmillió árdrágítási kísérletét — és iramár egy másik Löwy vetődik felszínre. Ez is nagykereskedő, még pedig pontosan úgy hívják, hogy: „Löwy A. és Társa, hajózási vállalat, kocsz, kocsz, olaj és gazdasági cikkek nagykereskedése, szákköltő vállalat”. A cég tulajdonosa Löwy Armin.

Miután mindezeket ismerjük, most már elő lehet adni az esetet. A dolog úgy áll, hogy a szabadkai cséplőgéptulajdonosoknak 350 vagon szénre van szükségük az idei csépléshez. Amint ezt Löwy meghallotta, azonnal ajánlkozott a szén szállítására. Ajánlatát el is fogadták és a szállítással megbízták Löwyt. Közben azonban nem várt fordulat történt. A cséplőgéptulajdonosoktól Löwy kérte a szén árának előre való lefizetését 50 koronás mértékbenkénti alapon, de kikötötte, hogy a befizetett pénzekből 15 százalék közvetítési díjat fog félretenni magának a saját kasszájába, a születendő kis Löwy-ivadékoknak hozományra vagy új vagyon megalapozására. Azonban: ő semmiféle szavatosságot nem vállalt, sem az érkező szén mennyisége, sem minősége, sem az idejében történő szállítás tekintetében. Így akar Löwy szert tenni mindenféle kockázat nélkül majdnem negyedmillió koronás

haszonra. Egy vagon szén ára ugyanis az 50 koronás alapon ötezer korona; 350 vagonnál ez egy millió és 525 ezer korona. Ennek a csekély 15 százaléka sem több, de nem is kevesebb, mint 228 ezer 750 korona. Ennyit akar a Löwy-cég zsebre venni a géptulajdonosok pénzéből.

A géptulajdonosok azonban észretértek és a következőképpen okoskodtak: vagy kereskedő ez a Löwy, vagy ügynök. Ha kereskedő, akkor joga van a 15 százalékos haszonhoz, de egyszerre mind köteles a kereskedelmi törvény értelmében teljes szavatosságot és kockázatot vállalni az áruért; ha pedig nem vállalt kockázatot, akkor egyszerű ügynöknek tekintendő és a törvény szerint akkor csak 1 százalék közvetítési díj jár neki, mert hiszen egyetlen fillérje sem fokszik az üzletben. Ha pedig ügynökre van szükségük a cséplőgéptulajdonosoknak, akkor nem fordulnak Löwyékhez, hanem inkább megbíznak egy-két szegény hivatalnokot, adnak nekik 10 ezer koronát, de nem 228 ezer 750 korona hasznot. És ezek is elvégzik ugyanúgy a Löwyék munkáját, kiknek a tulajdonosi ellen vasárnapra készülnek küldetésükben a polgármester elé járulni a szénrendelő géptulajdonosok. Itt majd kifejtik ugyanezt az ügyet.

Szeged a szerb kormánytól kért élelmet.

Szegedről Tonelli Sándor dr. kamarai titkár husvét vasárnapján Betrix eszredes rendeletére Belgrádba utazott, hogy az ottani szerb és francia hatóságokkal a Szeged városát érdeklő közellátási és pénzügyi természetű kérdésekben tárgyalást folytasson. Ugyanabban az ügyben Gál Miksa bankigazgató már előzőleg Belgrádba utazott és ott várta be Tonellit, aki Dardel francia kapitány társaságban ment le a szerb fővárosba.

A tárgyalások folyamán, amelyek a szerb pénzügyminiszteriumban és a belgrádi francia főparancsnokságnál történtek, a szerbek azt kívánták, hogy a Szeged részére a Bánághban és Bácskában eszkelendő bevásárlások úgy történjenek, hogy azok a jugoszláv területen levő mintegy hat-hét milliárdnyi bankjegymennyiséget ne szaporítsák. Énnélfogva a város a pénzt hitelművelés útján valamely jugoszláv területen levő pénzintézetnél lesz köteles beszerezni. A bevásárlás csak azokra a mennyiségekre terjedhet ki, amelyek már nem szükségesek a dél-szláv állam zsebének ellátására s a vásárlást idegen elemek beavatkozása nélkül csak a város által erre kijelölt hivatalos kereskedők intézhetik.

A belgrádi francia főparancsnokság, amely fontosnak tartja, hogy Szegeden a közellátás biztosítva legyen, még közbenjár a szerb kormánytól, hogy a szerb hatóságok ne górdítsanak akadályt a

szegedi bevásárlók útjába. Dardel kapitány a végleges elintézését Belgrádban várja meg s azután tér vissza Szegedre.

Tonellinek alkalma volt a Belgrádban eszkelő amerikai közellátási biztossal is tárgyalni, hogy Szeged számára amerikai lisztet és tengerit szerezzen s erre az amerikaiak árúszere alapján hajlandónak is nyilatkoztak. Legszívesebben a közellátás kérdése rendezhető, mert a pécsi bányák termelése a néhány hónap előtt lefolyt sztrájk óta igen csekély s a szerb vonatok számára sem elegendő, olyannyira, hogy a belgrádi gyárak még ma is állanak s a belgrádi villamos még nem volt üzembe helyezhető. Így a francia hatóságok közbejöttével Szegednek elsősorban petrosényi szénre kell beszerezni. Sokkal több remény van a faszükséglet fedezésére s francia közvetítéssel a város alkalmasságot rövid időn belül meg fogja kapni a Pankótán fekvő 2000 vagonos és a Szlavoniában megvásárolt 250 vagon fát.

Tonelli Sándor dr. és Gál Miksa, akik Szabadkán át az új keleti expresszrel érkeztek meg Szegedre és beszámoltak utjuk eredményéről Somogyi Szilveszter polgármesternek és bejelentették hazatérésüket Betrix eszredesnél.

Kövérházakban kárja s „Művelők”-s.

Ha nincs pénz, nincs szén se.

— Válság előtt áll a villanytelep. —

(Saját tud.)

Szabadka, apr. 26

Nagy válság előtt áll a szabadkai villanytelep. Most nem a szénhiány a baj oka hanem a pénzhiány. Szénre kapna még a telep de nincs pénze. Amint értesülünk, egyetlen fillér készpénz sincs a villanygyár kasszájában. Készpénz nélkül pedig nem adnak szénre manapság senkinek sem. Olyan világot élünk, hogy nincs hitel, mert hiszen készpénzért is elő lehet adni mindent, főképpen pedig a szénre.

Mindent héten 63 ezer koronát adott ki a telep szénre, bevétel pedig nincs annyi, hogy ezt a kifizetést továbbra is kibírja. Így tehát, minthogy már emelni a villanyárakat a közönség szempontjából lehetetlen, igazán majd nem marad más hátra, mint hogy vagy a város, vagy a katonaság vegye át a telepet. Nekik van készpénzük, de meg hitelük is. Ha a városi tanács meg akarja menteni a telepet a válságtól, sürgősen kell intézkednie, mert mégis csak furcsa volna hogy ha van szén, szünteljen a szabadkai villanytelep.

Egyébként amíg a villanytelep mostani szénkészlete tart, május elejétől kezdve reggel 6 órakor indul az első kocsis a telepről Palicsra, este azonban 7 órakor megy az utolsó kocsis a Rudics-kitérőtől Palicsig.

Hogy áll a termés ügye?

(Saját tud.) Szabadka, apr. 29

A gazdasági helyzet jelenlegi rajzát óhajtom itt ószinte módon eszkelni, nehogy a közönség előre megijesztessék az olyan hírek által, mint aminek e lapokban pár nappal előbb megjelentek.

Ez ideig más elemi csapásról nem beszélhetünk, mint a túlságosan nagy csapadékról, mely csak a feketeföldön gazdálkodókat akadályozza a munka végzésében, — munkatorldást lótesít; szóval a termést drágítja s a gazda ezer baját, gondját szaporítja s mind ezeken kívül az utakat járhatólanokká teszi a minden nap, minden éjjel meginduló s néha napokig tartó esőzés.

Ezzel a csapással szemben az őszi és tavaszi verések igen jól állnak; a sok eső csak ott tett kárt, ahol töcsává tömörült; egyébként a kapásokra, a kaszálókra és legelőkre igen jó hatása volt. — Csak meglepő kellene, hogy a vegetáció harmadik kéléké is jelen legyen, a levegőn és nedvességen kívül.

A szőlőben, gyümölcsben ez ideig semmi hiba nincs. — Ahól még a talajon nincs teljesen felhasználva — ott a szőlőtrücsök duzzadnak, fűrthozom látható s minden reményre jogosít. A kendermagbogar pusztítása mérsékelte s a esőke, baromfi azt a keveset, ami volt — szépen összeszedte.

Az alma, szilva, meggy, cseresznye gazdagon virít s kedvező termésre nyújt reményeséget. — A

barackfák, sajnos, nagy mértékben elhaltak a múlt évi kései fagyok következtében. Ez a pusztulás ma is tart és félt, hogy a sárgabarackterméstől elesünk. — Csizbarack sincs; százával kellett a kiszáradt fát kidobni, ami nem osuda, mikor a januári melege virágzásnak indultak a fák és február közepén 16—18 fokos hideg következett, mint tavaly és harmadéve.

Ma azonban a legérzékenyebb díófa levelei is épek, pedig az fák meg leghamarább.

Ne fessük tehát az ördögöt a falra! Istennek legyen hála, eddig nincs baj, csak ezután se legyen!

Sz. B.

Vége az apró rikkancsok világának.

- A főkapitány rendelete. -
(Saját tud.) Szabadka apr. 29

Mijatov Milorád dr. rendőrfőkapitány ma úgy rendelkezett, hogy a 16 évesnél fiatalabb utcai lapelárusítókat eltiltja eddigi működésüktől, „mert egyrészt ezek a rikkancsok annyira fegyelmetlenek, olyan lármát esapnak, hegy estünkint az utcán nem lehet megmaradni fölük. Másrészt pedig a torkukat teszik tönkre, elvesztik a hangjukat, mert a hideg hővön meztelán járnak“.

Az új lapelárusítók, akiknek eszerint 16 évesnél idősbbeknek lenniök. tarto-nak a lapelárusítás megkezdése előtt jelentkezni László Géza rendőrkapitányánál, aki ki fogja őket oktatni új mesterségük szakéanti megkezdése és folytatása felől.

NAPI HIREK.

— 16 éven felüli utcai lapelárusítókat (rikkancsokat) sürgősen felvesz jó fizetéssel a „Délvidék“ kiadóhivatala.

— Az utazási igazolványok. A belgrádi kormány rendelete szerint ezentúl az utazási igazolványokhoz még az SHS területén is, tehát pl. Nagyfénnyre is, a rendőrség által hitelesített arckép kell.

— Május elsejétől kezdve ismét működnek a bíróságok. Március 23-án Szegeden beszüntették működésüket az összes bíróságok és azóta szünetel a törvénykezés a városban. Mint illetékes helyről értesülünk, a bíróságok május elsején ismét megkezdik működésüket. A törvénykezés újrafelvételének részleteit még nem hozták nyilvánosságra.

— A szocialista tanítók. A polgármester felhívást intézett az iskolaigazgatókhoz, hogy a szocialista pártba belépett tanítók és tanárok névsorát terjesszék fel hozzá, mert ezeket eltiltja a tanításól.

— Eljegyzés. Schwimmer Lajos eljegyezte Mayerhof Margitka urleányt, (Minden külön értesítés helyett).

— Hetezer méter vásznat találtak egy hentesboltban. Jó Gyula szegedi hentes üzletében 150 vég, körülbelül 6000 méter vásznat, kartont és zefírt foglaltak le a detektívek. — A nem hentesáru oly módon került Jó üzletébe, hogy egy piacárus asz szony, Szabó L. és Társa cégtől vásárolta, de a vételárát Jó Gyula adta kamat ellenében. A vászonból azonban Jó is adott el néhány véggel, így jutott el a vászon híre a rendőrségre is, ahol a kihágási bíró úgy rendelkezett, hogy az árut szállítsák be a közéletmezzési hivatal raktárába. — A lefoglalt vásznakat, amelynek mé-

tere Jóéknak 27 korona 50 fillérbe került, elárusítják a szakértők által megállapított áron.

— Halálozás. Illy József, a szegedi állami felső kereskedelmi iskola népszerű tanára, 64 éves korában elhunyt. Özvegyén kívül öt gyermeke, egy veje és két unokája gyászolja.

— Hány lakosa van a földnek? A legújabbban készített statisztikai kimutatás a föld összes lakóinak számát 1800 millió lélekre teszi. Ebből a számból a 30 évnél fiatalabbakra 1500 millió esik. Az 1800 millióból Ázsiára 900 millió, Európára 470 millió, Amerikára 182 millió, Afrikára 160 millió, Ausztráliára 60 millió lakos esik. Ez összeszámítva 1782 milliót tesz ki. A hiányzó szám főleg Afrika, Ausztrália és Ázsia össze nem irt lakosainak számát adja megközelítőleg.

— A paliesi telefonálás. Május elsejével megkezdődik a paliesi telefonálók öröme az új telefonrend. Elsejéttől fogva reggel 7 órától szünet nélkül lehet telefonálni este 9 ig.

— Gyilkoltak a rablók. Losonczy József tompai lakost az este 9 órakor szállásán 2 fegyveres, ismeretlen egyén meggyilkolta Pécszt követeltek tőle. — Hiába mondta, hogy ő szegény ember, 5 lövéssel lelőtték; fejét is szétroncsolta a golyó. Ezenkívül késsel is összevagdalták. A tettesek után folyik a nyomozás.

— Halálozás. A „Verbász und Umgebung“ című lap felelős szerkesztőjének, Boros Györgynek 12 éves Paulina nevű leánykája 5 évi súlyos szenvedés után elhunyt. A sokat szenvedett fiatal leány szülői iránt általános a részvét.

— A szegedi piaci bódékat is rokkantak kapják. A szegedi városi tanács az utcasarkokon épített elárusító bódékat 50—80 százalékkal olcsóbban, mint az előző években, a rokkantaknak adta ki.

— A városi napidíjasok fizetése. (Panaszos levél). Tökintetes Szerkesztő Ur! Kérem, szíveskedjék lapjában felhívni még egyszer a városi hatóság figyelmét a városnál alkalmazott 20 kinevezett napidíjas sanyaru helyzetére. Mi még mindig csak 4 (négy) korona napidíjat kapunk. Az igaz, hogy 560 korona lakbért is élvezünk minden évben, de hát ezt lakásra adjuk ki, a pénz rendelkezéséhez híven. A többi napi 4 koronából azonban lehetetlen ma megélni. Még talán 10 korona sem lenne elég erre a célra. Szabadka városa igazán gondoskodhatnék a városbázán legtöbb munkát végző napidíjasokról

Tisztelettel:
egy napidíjas.

Bácskai utasok figyelmébe!

A „Délvidék“ kaphat Zombor, Baja, Ujvidék és Szabadka vasuti hírlap árusítóinál.

A Korzó-Mozi műsorából:

Hétfő-Szerda: Henni Forten szépséges filmje, — művészi szerepe: Katonaszerelem. — Dráma 3 felvonásban. — Bálí útán. Kitiűő vigjáték 2 felvonásban; A Nordisk-gyár fenomenális ujdonsága.

Csütörtök—vasárnap: Az olasz filmművészet világhírű ragyogó alkotása. Tiszta költészet, báj, szépség. Főszereplő: Carola, Toella tüneményes szépségű filmdiva. Betétdallal. „Hattyudal.“ Dráma 4 felvonásban. Festői felvételek.

A Lifka-Mozi műsorából:

Saját villanyfejlesztő telep

Kedd—szerda—csütörtök: Opera esték. A szezon zenéirodalmi eseménye Rigoletto Verdi operája filmen Hugó Victor regénye után 5 felv. zenekísérettel, Külföldi film attrakció. Látványos kiállítás.

csütörtöktől—vasárnapig, május 1—4 ig. A francia irodalom ékköve. Minden jelenet egy festői felvétel. „A tolvaj“ Henry Bernstein világhírű francia író szindarabja 4 felv. Főszereplők Wanda Treumann, Viggo Larsen külföldi művészek. Ezenkívül Bizáner. Klasszikus vigjáték 3 felvonásban.

Hétfő—Szerda: — Az amerikai aranyfilmek ragyogó attrakciója, színpompás ujdonsága: Rózsák és tövisek, megkapó szerelmi játék 4 felvonásban, az amerikai tengerpart bűbajos költészetével. Ezenkívül: A maharadzsa lánya, slágervigjáték 2 felvonásban.

Nyomatott a kiadóhivatalban, Szerkesztő: M. Kovács és Irodalmi Vállalat mint eszvetkeset könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 30. sz.

A vonatok indulása

Szabadkáról.

1. Verbász-Ujvidék felé délután 1:44
2. Csóka—Kikinda—Temesvár felé minden kedden, csütörtöken és szombaton reggel 6:13
3. Horgos Szeged felé reggel 6:15
4. Cservenka—Gombos felé minden páratlan napon reggel 4:20
5. Zombor Gombos felé reggel 5:23
6. Zenta-Ujvidék felé reggel 4:43
7. Baja-Bátaszék felé d. u. 1:00

Eladó k

vaságyak, szekrények, asztalok, székek.

Zombori-ut 28. Baics-házban. Megtekinthetők naponta 3—6 óra közt.

Hirdetmény

a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója és hadi nyereség-adója kivetéséhez a vállalatok részéről adadó vallomások tárgyában.

1. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójának és bányaadójának az 1919. évre, e vállalatok hadi nyereségadójáé pedig az 1918. évre szóló kivetése elrendelvé az ezen adónemek kivetéséhez a fennálló törvények és rendeletek alapján előírt. a vállalat törvényes képviselője által kiállított és

a) a kereseti adóban adóköteles üzleti nyereséget,
b) a bányaadóban adóköteles üzleti jövedelmet,
c) a hadi nyereségadóban adóköteles nyereségtöbbletet magában foglaló vallomásokot, mind a három adónemre vonatkozólag egyszerre 1919. évi május hó 31-ig tartoznak a vállalatok benyújtani

2. A nyilvános számadásra kötelezett vállalat úgy a kereseti adóra, mint a hadi nyereségadóra vonatkozó vallomását sához a pénzügyigazgatósághoz (adófelügyelőhöz) köteles benyújtani, amelynek működési területén levő községben (városban) a vállalat igazgatóságát (belföldi képviselőségének) székhelye van.

Másrészint kell eljárni a kereseti és az összes üzemekre vonatkozó hadi nyereségadó vallomást illetőleg akkor is ha a nyilvános számadásra kötelezett vállalat részben bányaadó, részben pedig kereseti adó alá tartozik amikor a bányaadóra vonatkozó vallomás az alábbi 3., esetleg 4. pontban megjelölt helyeken adandó be.

3. Ha a vállalat kizárólag bányaadó alá eső bányavállalat és bányai több pénzügyigazgatóság területén fekszenek, a bányaadó és az összes üzemekre vonatkozó hadi nyereségadó-vallomását benyújthatja:

a) a vállalat igazgatóságának (képviselőségének) székhelye szerint illetékes pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelőnél);

b) az 1875. évi XXVII. t. c. §-a utolsó bekezdésében foglalt rendelkezések szem előtt tartásával a bányaadó kiszámítási javaslat elkészítésére illetékes pénzügyigazgatóságok mindegyikénél.

Benyújtható azonban a vallomás az 1875. évi XXVII. t. c. §-a utolsó bekezdésében foglalt rendelkezésre való tekintettel az e törvényszakaszban megjelölt községi eljárásoknál is.

4. Ha a vállalat kizárólag bányavállalat és bányai egyazon pénzügyigazgatóság területén fekszenek, a bányaadó és az összes üzemekre vonatkozó hadi nyereségadó vallomását benyújthatja:

a) a vállalat igazgatóságának (képviselőségének) székhelye szerint illetékes pénzügyigazgatóságnál;

b) az 1875. évi XXVII. törvény-cikk 11. §-ában megjelölt községi eljárásoknál.

5. A hadi nyereségadóra vonatkozó vallomást mindegyik vállalat kivétel nélkül tartozik beadni, tekintet nélkül arra, hogy a vállalat nyereségtöbblete az 1918. hadi üzleti évben az adómentes mini-

umet (100000 K-t) meghaladja-e vagy sem, vagy, hogy ilyen nyereségtöbblete egyáltalán mutatkozik-e vagy sem.

Ezen rendelkezések alól kivételnek azok a belföldi nyilvános számadásra kötelezett vállalatok:

a) amelynek saját tőkéje az 1918. hadi üzleti évben nem haladta meg a 100000 K-t, amelyben mérlegszerűen kimutatott nyereségük a hadi üzleti évben nem volt 1000 K-nál több;

b) amelynek nyereségtöbblete az 1918. hadi üzleti évben nem haladta meg a 10000 K-t, amelyben ezt az utóbbi körülményt a hadi üzleti évre vonatkozó mérlegeiknek (nyereség- és veszteségszámláiknak) a valamásodásra kitűzött határidőig való bemutatása mellett, összes igazgatósági tagjaik aláírásával, az illetékes pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnél) bejelentik.

A jelen a)–b) pontban említett belföldi nyilvános számadásra kötelezett vállalatok b) hadi nyereségadóra vonatkozólag csak akkor tartoznak szabályszerű vallomást adni, ha arra a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő részéről) külön felhívottnak.

6. Azok a vállalatok, amelyeknek az adóköteles évi üzleti eredménynek kinyomazása és megállapítása nem a magyar szent korona országának területén, hanem a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok Ausztria) területén fenálló törvények szrint fogatosítandó vallomást nem adnak és annak beadására egyáltalán nem kötelezhetők.

7. Az ingyen kiszolgáltandó vallomási izek a félnek hivatalból kézbesítve nem lesznek.

A vallomások átadásának kívánatára a valamások beajutásáról hivatalos elis mervényt kell adni.

8. Ha valamely nyilvános számadásra kötelezett vállalat a kereseti adójára vagy hadi nyereségadójára vonatkozólag a vallomást az előírt határidőben nem adja be, vagy a beadott valamásnak hivatalosan megjelölt hiányait a kitűzött határidő alatt nem pótolja vagy ha az adó kivetéséhez szükséges egyéb adatok beérkezését a vállalat megtagadta, minden egyes esetben a kivetett kereseti adónak 25%-át, illetőleg a megállapított hadi nyereségadónak 10–25%-át fineti pénlek fejében, melyet a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő), illetőleg az adókövető bizottság a kivetési lajstromban egyidejűleg állapít meg.

Ezen felül az esetben, ha a hadi nyereségadó kivetése során a pénlek kivetése jogerőre emelkedett, a vállalat igazgatóságának (belföldi képviselőténnek) minden egyes tagjára a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) által 1000–50.000 K. pénzbírság revandó ki.

9. Jövedéki büntető eljárás alá eső kihágást követ el a vállalat, ha vallomásában, vagy illetékes helyről hozzá intézett kérdésekre adott írásbeli vagy jegyzőkönyvbe mondott válaszában vagy jogorvoslatának indoklásában tudva valótlan és szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megrövidítésére alkalmas, illetőleg adóköteles jövedelmi forrást szándékosan elhallgat.

Büntetlen marad azonban a tettes, ha a feljelentés megtörténte vagy — ha feljelentés nincs — a vizsgálat megindítása előtt nyilatkozatát illetékes helyen kijavítja

vagy kiegészíti, illetőleg az elhallgatott jövedelmet bevallja.

A hadi nyereségadóra vonatkozólag még jövedéki kihágást követ el a vállalat akkor is, ha az elrendelt könyvvizsgálatot megakadályozza vagy meghíuija, végül ha az 1416. évi XXIX. t. cikk 21. és 23. §-ában foglalt rendelkezéseket megszegi.

A kihágások megtorlására néve az 1909. évi XI. t. c. IX. fejezetében foglalt rendelkezések nyerne alkalmazást azzal a hozzáadással, hogy ha a jövedéki kihágás az által követett el, hogy valamely nyilvános számadásra kötelezett vállalat igazgatósága által a hadi nyereségadóra vonatkozólag beszolgáltandó adatok nem feleltek meg a valóságnak, az 1909. évi VI. t. c. 93. §-ában megállapított pénzbüntetésen felül minden egyes igazgatósági tag egyenként külön-külön 2000 K-től 100000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel is büntetendő, ha pedig a jövedéki kihágás a hadi nyereségadóra vonatkozólag elrendelt könyvvizsgálat megakadályozása vagy meghíuítása, illetve az 1916. évi XXIX. t. c. 21. és 23. §-ában foglalt rendelkezéseknek a megszegése által követett el és az az összeg, amellyel a kincstár megkárosított, nem állapítható meg 1000 K-től 50000 K-ig terjedhető pénzbüntetésnek van helye.

Kelt Zomborban, 1919. évi április hóban.

pénzügyigazgatóság.

Értesítés!

A n. é. közönségnek szives tudomására hozom, hogy Hollósi József Deák utca 3, fényképészeti műtermét átvettem, annak vese tésé f. é. május 1-én megkezdem s minden törekvésem oda fog irányulni, hogy a nagybecsült közönség minden igényét szolid árak mellett művészies kidolgozázu képeimmel kielégítem. A n. é. közönség szives pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelttel

Nagy Á. Mariska
fényképész.

Szép, saját termésű

burgonya

nagyban és kicsinyben
Nojcsék Géza
fűszerkereskedőnél.
Telefon 222.

Kiadó Palics-fürdőn

f. évi május hó 1-től az ugynevezett

SCHULHOFF VILLA

ugyanott egyes szobák is kaphatók
Szabadkai Takarékpénztár és Népbank.

Két ház

eladó.

I kör Vata-u 219.
és I. Anyos-u 101.

Tudakozódni lehet V. kör, Huszár-u 827 sz.

Apróhirdetések.

Egy máj 20 ill. A legutóbb hirdetés 3 kor. Felvételért: hirdetésnyelben a kiadóhivatal ad. Telefon 200.

Egy ügyes cukrász segéd felvettik Fűrszt cukrásznál. Ugyanott egy udvaros is felvétetik. 326-

Nagyobb mennyiségű bor kisebb tételekben is eladó értekezni lehet Krausz Gábornál Halasi ut villany-malom a "fehér kereszt" átellenében. 354-1

Dunántúlról Szabadkára költözni szándékozó, 40 éves, özvegy, ügyvéd hozzá illő korú, polgári családból származó, háztartáshoz érő, egészséges, római katolikus, jómódú leányt, vagy özvegyasszonyt keres feleségül. Férjhezmenendék, vagy hozzátartozójuk teljes című levelét "Második feleség" jelzővel a kiadóba kéri.

Eladó borok nagyban és kicsinyben és 1000 gyökeres ködinka Királyhalman Szobonya Bartalannál, Czorda Bódog ucta sarok. 291—1

Szöke jelígenek leve van a kiadóban.

Krausz Gábor hengeralmában egy szívógázmotor kezeléséhez és szereléséhez érő gépész felvétetik.

Ugyanott egy 30 lóerős villany-motor eredeti német gyártmány teljesen eladó.

343 1

Staffel András

Piller-féle vendéglője és bor ügynöksége.
Bátaszék.

Tiszta

Gyapjuszövetek és selymek eladása

nagyban és kicsinyben legolcsóbb árak mellett.
Strassernál
IV. Damjanics-u. 62 szám a tanítónői képezde átellenében

Mész fehér darabos kőmentes

Hétféle fával és köszönnel égetett minőségben kereskedők építő vállalkozók és szőlő birtokokok többek is együttesen vagyon rakományként Bácska—Bánát és Baranya megyének bármely vasut állomásáig megrendelhetik. A mindenkori legolcsóbb napiárakon. Szállítás legkésőbb 14 napon belül eszközöltetik. Rendeléseket elfogad.
László Dező Szabadka
Beresényi u. 316 sz. Kizárólagos eladója az összes megszállott területekre a Novo mesztoi mész és cement művek R. Társasága.